

ירושלים, כ"ב בחשוון תשע"ז

23 בנובמבר 2016

16LM2440

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי

הנדון: היערכות לניהול סיכוני ציות נוכח קביעת עבירות מס כעבירות מקור

מבוא

1. הסיכונים לתאגידים הבנקאיים בקשר עם ניצולם לצורך העלמות מס גדלו משמעותית בשנים האחרונות, על רקע המאמצים המוגברים של רשויות המס, ובכלל זה של רשות המסים בישראל, להיאבק בהון השחור שמקורו בעבירות מס, להעמיק את גביית המס ולצמצם את תופעת העלמת המס בידי עברייני מס.
2. כחלק ממאמץ זה קידמו משרד המשפטים והרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור ורשות המיסים בישראל את חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 14), התשע"ו-2016 ("תיקון החוק"). תיקון החוק, אשר נכנס לתוקף ביום 7.10.2016, כלל הוספת מספר עבירות מס חמורות, בהתקיים תנאים מסוימים, לרשימת העבירות המנויות בתוספת הראשונה לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000 ("החוק"), היינו עבירות מקור.
3. על פי הוראות הדין הקיימות, התאגידים הבנקאיים נדרשים לאתר ולדווח על פעילות בלתי רגילה, כהגדרתה בסעיף 9 לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 ("הצו").
4. לפיכך, כל ההוראות מתחום איסור הלבנת הון החלות על תאגידים בנקאיים (כדוגמת הצו והוראה 411, כהגדרתה להלן), יחולו מעתה גם בקשר עם ביצוע עבירות מס על ידי הלקוח, ובפרט ההוראות הנוגעות ל"הכר את הלקוח"; בקרות; ניטור ואיתור פעילות בלתי רגילה.
5. בעקבות פרסום תיקון החוק מצא הפיקוח על הבנקים לנכון לפרסם מכתב זה, אשר נועד לסייע בידי התאגידים הבנקאיים לנהל את הסיכונים, בדרך של מתן דגשים לסוגיות אשר עשויות להיות רלוונטיות יותר לעבירות מס.
6. הפיקוח על הבנקים יבחן בהמשך את שילוב האמור במכתב זה במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 - "מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות" ("הוראה 411").

ממשל תאגידי

7. בעקבות תיקון החוק, על הנהלת התאגיד הבנקאי לבחון את השינויים הנדרשים במדיניות, בהערכת הסיכון, ובנהלים של התאגיד הבנקאי, ועל הדירקטוריון לדון במדיניות ובהערכת הסיכון ולאשרן ובכלל זה:

7.1. לבחון שינויים נדרשים במדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור, בדגש על סוגיות "הכר את הלקוח", תוך הבאה בחשבון של גורמי סיכון הקשורים למבנה הבעלות בחשבון או לפעילות בחשבון, בדגש על מבני בעלות מורכבים בהם קיים קושי לזהות את בעל השליטה או שימוש בנאמנויות המקשה על זיהוי הנהנה, בפרט בהקשר לרכישת נדל"ן.

7.2. לעדכן את הערכת הסיכון של התאגיד הבנקאי.

7.3. לבחון אלו דפוסי פעולה מרשימת הפעולות בתוספת השנייה לצו רלוונטיים לאיתור חשבוניות או פעולות שייתכן כי קשורות להתחמקות הלקוח מתשלום מס או שמקור הכספים בהם מהכנסות שלא דווחו לרשות המסים כנדרש, לרבות דפוסי הפעולה המופיעים ברשימה שבנספח, וכן לפעול לאיתור ולקביעת דפוסי פעולה מתאימים נוספים.

7.4. לוודא כי העדכונים במדיניות ובהערכת הסיכונים וכן דפוסי פעולה בסעיף 7.3. לעיל, נכללים בנהלים שנקבעו על פי הוראה 411 והוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308 - "ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי".

7.5. לעדכן את הבקורות ואת מערכי ההדרכה של התאגיד הבנקאי, תוך מתן דגש לשינויים ולעדכונים שחלו בנהלי התאגיד הבנקאי, בעקבות תיקון החוק.

פעילות חריגה

8. תיקון החוק קובע מספר תנאים, בהתקיימם עבירות מס חמורות ייחשבו כעבירות מקור. בכלל זאת, נקבעו ספים מינימליים, המורכבים מסכום מס ומתקופה, שלגביהם בוצעו עבירות המס. בהקשר זה יודגש, כי אין סף לדיווח על פעילות בלתי רגילה לפי סעיף 9 לצו. לפיכך, עמדת הפיקוח על הבנקים היא כי בדיווח על פעילות בלתי רגילה אין נפקות לתנאי הסף שנקבעו בחוק, אולם ניתן להיעזר בהם לצורך גיבוש מדיניות מבוססת סיכון.

9. על תאגיד בנקאי המזהה בהסתמך על המידע המצוי ברשותו, פעילות העונה על דפוסי פעולה כאמור בסעיף 7.3. לעיל, או פעילות חריגה אחרת בחשבוננו של לקוח או של עובר אורח, לקבל הסבר מהלקוח באשר למטרות הפעילות או להגיונה העסקי או הכלכלי, לרבות קבלת אסמכתאות רלוונטיות.

הסברים לקוניים של לקוח כי מדובר ב"תכנון מס" (או הסברים דומים), לא מהווים כשלעצמם הסבר מניח את הדעת, ועל התאגיד הבנקאי לבחון, בהתאם לגישה מבוססת סיכון, את הצורך לדרוש מהלקוח הצהרה כי דיווח על הכנסתו בהתאם לדין, ואף לדרוש ממנו להציג חוות דעת מקצועית ומנומקת, ולבחון את הרלוונטיות שלה לנסיבות המקרה.

סירוב סביר

10. למען הסר ספק, סעיף 24 להוראה 411 יחול גם על פעולות התאגיד הבנקאי בעת יישום האמור במכתב זה.

תחילה

11. הוראות מכתב זה יחולו לא יאוחר מיום 31.12.2016.

בכבוד רב

חנה בר

ד"ר חדוה בר

המפקחת על הבנקים

העתק:

מנהל רשות המיסים בישראל

ראש הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור

נספח- "דגלים אדומים"

מבנה בעלות

1. הקמת חברה פעילה נוספת בעלת שם דומה במדינה אחרת.

פעולות

2. העברות מרובות ובסכומים מהותיים אל מדינות offshore ולהיפך.
3. משיכת או הפקדת מזומן בסכומים הקרובים לסף הדיווח בסעיף 8(א)(1) לצו.
4. תנועות סיבוביות בהן כספים מושקעים מחדש במדינת המקור אחרי שהופקדו במדינה זרה (לעיתים קרובות offshore).
5. הפעולה בחשבון בלתי אופיינית לפרופיל הלקוח כגון ניהול פעילות עסקית בחשבון שלא נפתח למטרה זו או היקף פעילות שאינו תואם את המידע שמסר הלקוח בעת פתיחת החשבון.
6. חשבונות של תושבי חוץ, בהם מיופה כוח תושב ישראל.
7. חשבונות ממוספרים או חשבונות שמות קוד (כהגדרתם בסעיף 18 להוראה 411).
8. חשבונות על שם חברה שהתאגדה ב- Offshore שבשליטת תושב ישראל או שמורשה החתימה בחשבון הוא תושב ישראל.
9. הלוואות שניתנו לתושבי ישראל (במישרין או בעקיפין, לרבות בנאמנות) בישראל, המגובות באופן מלא או חלקי בביטחונות או בערבויות הנמצאות בשלוחות חו"ל.
10. הלוואות שניתנו לתושבי ישראל (במישרין או בעקיפין, לרבות בנאמנות) כנגד בטוחות שהועמדו על ידי חברות שהתאגדו ב- Offshore.

מידע על זהות הלקוח

11. הסתרת אזרחות כפולה או מדינת חבות מס.
12. אינדיקטורים לאי גילוי פרטי לקוח העשויים ללמד על תושבות לצרכי מס שונה מזו שהוצהרה, אם הוצהרה, על ידי הלקוח.

דואר שמור

13. שימוש בשירותי דואר שמור (Hold mail).

אינטראקציה עם הלקוח

14. הלקוח עומד על כך שהתאגיד הבנקאי לא ייצור עמו קשר ישירות, למעט אם מדובר בלקוח שנמצא במדינה שמחמת יחסים השוררים בינה לבין מדינת ישראל לא ניתן ליצור עמו קשר.
15. חשש שחשבון נסגר בשל הידוק החקיקה בנושא מס או בשל בקשת התאגיד הבנקאי לקבלת מידע נוסף בנושאי מס.
16. הלקוח מגלה עניין רב מהרגיל בנושאי מס.

מקור הכספים או מקור העושר

17. הלקוח לא מסוגל או מסרב לגלות את מקור עושרו או הכנסותיו.
18. הלקוח לא יכול לאשר או להציג אישור כי מקור עושרו או הכנסותיו דווחו כחוק לרשות.